Any XI — Ciutat de Mallorca.— 2 de Desembre de 1916 — N. 532

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: **una pesseta.**
Fora d'Espanya: **dues pessetes.**

ADMINISTRACIÓ:
St. Bernat, 5, Pral.-2.ª
CIUTAT DE MALLORCA
Administrador: Juan Riutort.)

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.

A Palma: Taller d'encuadernacions d'En Prancesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibrería de N'Ernest Frau, Brossa.

Mallorca a l'Institut Biblic Pontifici

Ja hu sabeu que aqueix Institut le fundà el Papa Pío X per fomentar i esperonar ets estudis i endardallament de la Sagrada Escriptura entre es catòlics a fi de capturar i rebatre sa mala fi d'heretges i incrèduls que estudien la Sagrada Escriptura per negar que sia revelada ni inspirada de Deu, per negar sa veritat de sa nostra sacrossanta Relligió i sa Divinidat del Bon Jesús, que ès fonament de tot.

El Papa, sabent lo feners, destres i de s'ui des vent que són es Jesuïtes per defensar sa Relligió, posà en ses mans d'ells aquest Institut per que donassen llendera a acaba set an ets estudis bíblics i los fessen anar avant i repartissen bescuit, tant com fos convenient, an es sabis falsos que se rompen ses banyes estudiant la Sagrada Escriptura per fer-la mentidera, per fer-ne roba de cossaris. Aquí el Rdm. Pare General de la Companyía, es caporal de tots es Jesuïtes del mon, que a les hores era un alemany, el Pare Wernz, passà revista a tota sa seua gent per veure quins cridaría per catedràtics d'aqueixes escoles de Sagrada Escriptura que el Papa los havía comanat que fessen, i trià de tot lo mon lo millor que va sebre de tots quants de Jesuïtes hi ha. D'Espanya en trià dos: un que nom el Rt. P. Li Murillo, que ha publicades una partida d'obres bíbliques de que hi ha dalt i llavò el Rt. Andreu Fernandez, nadiu de Manacor, a on encara té sa mare (Deu la hi conserv molts d'anys) i germans. El P. Fernandez ja s'era distingit de castu forta forta come teòleg anys enrera, tant que l'enviaren a Inglaterra a ensenyar Sagrada Escriptura i Teología an ets Jesuïtes joves d'alla. Com feia quatre anys que n'hi ensenyava, que tornà a Espanya es Superiors des Jesuïtes inglesos el tornaren demanar perque era el qui els agradava més; i hi hagué de tornar Com feia temps que hi era tornat, fonc que el Papa Pío X funda s'Institut Bíblic Pontifici a Roma, i el P General de la Companyía feu anar el Pare Fernandez a Roma per esser un des Catedràtics. ¿Que me'n direu? Ell dins pocs anys el P. Fernandez el feren Vice Rector de tal *Institut Bíblic Pontifici* i Catedràtic, i Vice-Rectorsegueix essent; i no sols això, sinó que, com el P. Rector de l'Institut es el Rt. P. Leopold Fonk, un alemany des més cepats d'ànima i de còs, i quant Italia entrà a sa guerra, se'n hagué d'anar de Roma i de llavò ensà caplleva devers Suïssa, resulta que el P. Fernandez fa de Rector, està en lloc del P. Fonk, i se'n desfà com tot un homo. ¡Ah idò! De manera que es Mestre Major de s'Institut Bíblic Pontifici de Roma ès un mallorquí, un manacori! ¡Veiès si poren bravetjar es manacorins!

Idò aqueis dies mos han enviada de tal Institut una «Relació» que publiquen cada any de tot lo que ha fet i ha de fer l'Institut en materia d'estudis. (La mos envien cada any an aqueix *Relació* els amics que tenim a l'*Institut*, que n'hi tenim i bons). I a sa «Relació» d'enguany figura el P. Fernandez come Vice-Rector i come Catedràtic de dues coses: 1.º «Exegesis textus hebraici libri Josue una cum exercitationibus de critica textus», això ès espenzillament des llibre de Josué tal com el vaven escriure, un llengo hebraica, i endardellament de lo que diu o deixa de dir aquell llibre, rebatent tots es desbarats que ets incrèduls li volen fer dir.—2.ª «Historia Veteris Testamenti», això ès, s'historia del *Vell Testament*, ès a dir, es llibres de la Sagrada Escriptura. escrits abans de sa venguda del Bon Jesús an el mon, s'historia des poble hebreu o poble de Deu, per defensar aquells llibres sagrats de totes ses impugnacions i envestides d'heretges i incrèduls, que se treuen es fret de peus no aturant-se mai d'enforinyar i de ponyir de llevant i de ponent contra sa Veritat revel·lada de Deu, come bons missatges d'En Barrufet que són tots ells i que ja los té tots enforcats per dur los-se'n a fer flamada dins infern per tota una eternidat si no se converteixen d'hora. ¡Deu ho fassa que se convestesquen! Amèn.

Ademés, el P. Fernandez dia 4 de mars de l'any qui vé, segons aqueixa *Relació*, ha de donar una Conferencia publica sobre allò que li passà s'estiu de l'any 1913 quant anà a Palestina a fer un viatge d'estudi, contant lo que li succeí de Tiberiades fins a Siquem.

Beníssim! Així mos agraden es mallorquins i especialment es manacorins, que vagen uis espolsats i fòra són i llenya a *s'extern! S'extern* aquí ès En Barrufet i tots es qui se colguen amb so seu llum. llum d'infern, com se suposa.

Malsofridura

En demostra molta es paperetxo socialista de Ciutat perque cada dia a part o banda hi ha funcions i solemnidats en obseqni i honor del Bisbe novell. No s'ho sab explicar s'*Obreringo* come la gent fa tant de cas del Rdm. Sr. Bisbe; i no veu es gran biduí que ès sa fe i sa piedat que encara hi ha a Mallorca, i que per això fan festes i reben en paumes d'or es Sucessor d'ets Apòstols que Deu i el Papa mos han enviat per que sia es nostro Pare, es nostro Mestre, es nostro Pastor, perque mos men per sa mà cap el cel, come posat que ès de Deu Esperit Sant per aqueixes, coses per retgir l'Esglesia de Deu de Mallorca. I es gran closca d'*Obreretxo* vol suposar que del Bisbe mort no en feien cas i que el deixaven tot sol. ¡Quina mentidassa! Lo que hi ha que ets obsequis i festes que feien an el Bisbe mort (¡al cel sia ell!) ja son coses passades que no feren la vista, mentres que ets obsequis i festes qui fan an el Bisbe actual (¡Deu el mos conserv molts d'anys), umplen s'atenció pública i fan aqueis torsons de ventre an ets anti-clericals que solen sortir a bramar demunt es paperot socialista de Ciutat.

Contra ses Rogatives per sa pau

¿A on hi ha res mès garrit que es fer rogatives a Deu per que s'apiadi de ses nacions en guerra i se fassen ses paus aviat?

Es ver que ès una cosa de ses més ben fetes que puguen pensar enteniments de criatures. Idò bé, es caps-esflorats que empastissen es paperetxo socialista de Ciutat,amollen uns quants emeulos dissapte passat contra aquelles rogatives, que des que esclatà sa guerra, se fan a ses esglesies de Mallorca, dient que, com sa pau no ès venguda amb tantes de rogatives, ès que sa Relligió ha fracassat, que no serveix de res acudir a Deu.

¿Heu vista toixarrudesa més feresta, més impía, més ridícula, més barbatxa?

I ¿per que ha fracassat sa Relligió, grans noninguns? ¿Quant ni a on sa Relligió Católica ha ensenyat ni ha cregut que, en demanar una cosa a Deu, l'hàgem de conseguir a l'acte? El Bon Jesús mos diu dins lo sant Evangeli: *Demanau i rebreu!* Però mai digué: *Demanau i rebreu tot d'una!* S' eficacia, s'efectividat de s'oració ès un dogma de sa nostra fe, que no ha fallat ni fallarà mai, perque primer passaràn los cels i la terra, que no deixarà de cumplir se tota paraula, tota promesa de Deu nostro Senyor Jesucrist. Sí, sa nostra obligació ès de pregar, de demanar a Deu allò que hem mester, amb una fe ben viva de que Deu mos ho concedirà fins a là on mos convenga, i quant i an es punt que més mos convenga. Així succeirà amb això de sa guerra, aqueix gran assot de sa Justicia Divina demunt ses nacions prevaricadores. Sí, sa guerra ès un assot de Deu, un càstic de Deu contra es pecats, contra ses dolenties, contra ses abominacions de ses nacions, pobles, families i individuus, que són tants i tants, i que demanen un càstic tan gros i tan gros Per això Deu permet que ses passions des grossos, des poderosos envitricollin ses coses de tal manera que desiara esclatin guerres i més guerres,per assotar, per flagellar, per amassolar, per petxucar, per fiblar tots es qui hu mereixen d'un vent o d'altre i de mil maneres; a uns ocasionant los ferides o la mort, a altres perjudicis en sos bens de fortuna que sa guerra los destrueix directament o indirectament p'es trastorns que ocasiona, no sols dins ses nacions bel·ligerants, sino fins i tot dins ses nacions neutrals, per més lluny que en siguin, de sa guerra, com se veu amb sa guerra d'ara, que es seus esquitxos arriben per tot, negú n'ès escàpol. Dè manera que aqueixa guerra ès un gran assot de Deu, un gros càstic de sa Justicia infinita de Deu, irritada contra es pecats i iniquidats de ses nacions, families i individuus. I ¡ai de noltros si no acudim de bon de veres a Deu, si no feim moltes i moltes de pregaries a Deu i moltes de rogatives a totes ses esglesies, a veure si aplacam sa Justicia de Deu, a veure si movem Deu a que s'apiadi d' Europa i de totes ses nacions, perjudicades, ferides i baldades de sa guerra, i que fassa venir sa pau tan suspirada i desitjada!

No, grans goterrencs de s'*Obrer Balear!* aquí no hi ha cap fracàs de sa Relligió Católica! Si sa pau no ès venguda encara,no ès per culpa de sa Relligió ni de ses Rogatives; ès perque ets homos no fan lo que sa Relligió mana, perque no se subjecten a sa Llei de Deu així com pertoca, perque no segueixen ni practiquen bé el Sant Evangeli, perque n'hi ha tants i tants, entre els quals vos contau voltros, que, en lloc d'alabar Deu, el blasfemau; en lloc de seguir sa veu de Deu, feis tot lo contrari de lo que Deu mana; en lloc d'acudir a Deu, en lloc de posarvos bé amb Deu, li feis la guerra, anant-vos-ne amb En Barrufef. No, aquí no hi ha cap fracàs de sa Relligió. Es fracàs està de part de s'homo fuit de Deu, rebel·lat contra Deu, que no vol dur es jou de sa Llei de Deu.

Es fracàs aquí està de part de voltros socialistes, que vos avanàveu d' haver suprimides ses guerres, d'haverles fetes impossibles amb ses vostres famosas organisacions de sa classe trebaiadora, i efectivament resultà tota sa vostra organisació un pagat a un banc Esclatà sa guerra actual, i totes ses vostres organisacions ne serviren per aturar sa guerra ni dificultar la gota. A la vista està lo que heu fet tots es socialistes dei mon per aturar sa guerra: res, res, res.

En canvi l'Esglesia Católica, el Papa, es Bisbes, es clero, tota sa gent relligiosa han fetes i no s'aturen de fer una immensidat de coses per mancabar es mals de sa guerra, a favor de tots es nafrats d'ella o perjudicats d' una banda o d'altra com regoneix i proclama tota Europa, com e-hu regoneixen i proclamen totes ses persones de cara i uis, tots es qui no van aclucats amb ses cucales d'En Banyeta-Verda, com e-hi anau voltros, grans d' allons de tan poc xiribitiu!

Vos cou, ¿no ès ver?

Per voltros titiuers de s'*Obreringo Balear* parlam,que dissapte sortiu fent flamaradeta contra LA AURORA sobre si aqueixa vos insulta i vos diu paraules ofensives. Así mateix té gracia i fa riaies que voltros que mai vos treis paraula bona ni neta en parlar de sa Relligió, de l'Esglesia, del Papa, dels Bisbes, de capellans, de frares, de monges, de gent devota; que lo més blan que deis de tots aqueis, ès *hipòcrites, farsants, poques-vergonyes*; que demostrau unes ganes maleites de llevar-los tots des mig, que demostrau alegrar-vos de tot es mal que los succeeix i los puga succeïr; té molta gracia, repetim, que vos queixeu i esqueineu tant si LA AURORA vos diu es quatre mots de la veritat, si vos tracta una mica así com vos mereixeu, así com St. Juan Bautista i el Bon Jesús tractaven els escribes i fariseus d'aquell temps, rebesavis vostros tan naturals, así com tractaven es Sants Pares i Doctors de l'Esglesia els heretges d'aquelles saons. ¡Com se veu que hi estau ben cruus d'historia i que no'n sabeu palada. Si en sabésseu gens gens d' historia de l' Esglesia, e-hu sabrieu an això! ¿Qui no recorda allò d'aquell gran deixeble de l'apòstol St. Juan, aquell gran St. Policarp. que, quant anà a Roma i trobà s'heretge Marció, conegut seu, aqueix l'escometé i li va dir:—*¿Que no'm coneis?* I St. Policarp li contestà:—*Te conec come fill major de Satanàs!*

Sapiau, idò, grans xètxeres de s'*Obrer Balear*, que LA AURORA vos tractarà sempre per l'estil d'así com voltros tracteu sa Relligió, l'Esglesia, el Papa, es Bisbes, capellans, frares i monges. Quant voltros tractareu tota aquesta santa gent así com los tracten ses persones decents de bona criansa, que se respecten a sí mateixes,—LA AURORA vos pagarà amb sa mateixa moneda, vos tractarà respectuosament. Sí, germanets, LA AURORA, respecta es qui se respecten a sí mateixos; aquells que no se respecten a sí mateixos, aquells que, en parlar de Deu o de sa Relligió o de l'Esglesia, ja amollen an es bram i no's saben treure més que cosses i aixecs o alsades de cul,—que no esperin de LA AURORA ni es respecte ni consideració ni moixonies, sino ventim, nesples, cireres,

castanyes, xisclets, verdanc ¿Que això novos fa gaire? E'hu comprenem; però ja sabeu quin remei hi ha per aqueix mal: fer bonda i respectar tot lo que pertoca respectar.

¡Quin raig de bajanades!

També ès p'es paperot socialista això altre, perque diu que «no creu an ses almoines que fassa el Bisbe» perque, segons ell «no mereix les gracies, suposat que dona de lo que li sobra». De manera, que segons aqueis caps-de-gri, no ès cap mèrit ni res digne d' alabansa es donar un an es pobres «de lo que li sobra». ¡I llavò se queixen si los deim closques i carabassots! ¿Tal volta no se mereix que li diguen això i molt més aquell que té pit per enflocar tals barbaridats? ¡De manera que no ès cap obra bona es donar un an es pobres de lo que li sobra!

Deu esser per això que es socialistes, si tenen res que los sobra, van ben alerta a donar-ho an es pobres, companys seus! ¿E'hu donen allò que los sobra, aqueis escrigaoretxos des paperingo socialista? ¿E'hu donen lo que los sobra, es caporals socialistes de Mallorca o d'Espanya o de fora d'Espanya? ¡Un llamp donen ells! ¿No s'ha fetes En Pau Iglesias unes cases a l'Escorial? no han fetes es caporals socialistes de França i d'Alemania capitals grossos? ¿Los han repartits tal volta an es pobres? ¡Un llamp han repartit ells! No, no hu han repartit allò que los sobra; no se'n sòn cuidats gota de ses necesidats des pobres; se'n regalen bé de si hi ha milenars de families que acaben primer es pa que sa talent. A on són ets hospicis o hospitals o deixes que aqueis revel·lers de socialistes de cap-d'ala han fets p'es pobres, p'es qui campen prim, p'es necessitants? Se veu que ès això que diu s'*Obrer Balear*, que no ès cap mèrit donar un an es pobres de lo que li sobra! ¡Quina poca alatxa, Senyor!

¿I a on treu cap, grans torra-pipes, anar a dir que el Bisbe lo que hauría de fer, ès «multiplicar es pans i es peixos», aixi com e'hu feia el Bon Jesús? Enflocant bestieses d'aqueixes ¿voleu que vos respecdin? Respectau-vos primer voltros i a les hores vos respectaràn ets altres, primer que tots, LA AURORA, que mai per mai ha donat gens de ventim a negú nat del mon, que no s'ho haja merescut set vegades, per falta d'una.

I ¿a on s'ès vist mai això que feis voltros de sempre anar a retreure an el Papa, an es Bisbes i an es capellans si no fan lo que feia o deia el Bon Jesús, allà on voltros no feis més que anar cuantra tot quant Ell ensenyava i feia i deia? Sensa anar més enfora, s'altre día negàreu que hi hagués cel, purgatori i infern, essent aixi que ès el Bon Jesús que diu que hi ha cel, infern i purgatori. El Bon Jesús diu que n'hi ha, i voltrs no el creis i preteniu ferlo mentider, i vos alsau contra Ell! ¡I sa vostra poca alatxa vos arriba fins anar a parlar de si el Papa i es Bisbes i es capellans fan o deixen de fer lo que diu el Bon Jesús! ¡Quines hipoteques que hi ha en voltros! ¡Deu se'n apiat!

Es ben interessant aquest articlet que *La Veu de Catalunya* publicà dia 19 del pasat novembre. Lletgíu-lo per un gust. Diu aixi:

La lleva en massa a Alemania

«Els alts poders alemanys han decidit realitzar una lleva de tota la gent de l'Imperi, enquadrant els que no siguin aptes per el servici immediat de guerra en un servici obligatori civil. Això ha produit veritable sensació a tot Alemanya i a tot el món. Cal confessar-ho. Es l'esforç suprem i grandiós d'un poble que, posat en una lluita de la qual depèn la seva preeminencia a Europa, no dubta en posar a contribució tota la sang i totes les energies al servei de la darrera envestida, que té tota la bellesa tràgica d'una de les grans hores del món i el dubte terriblement enguniós de l'èxit o el fracàs.

«Els detalls del que serà la militarització que posarà en curs totes les energies humanes, no són pas encara coneguts. Sols se sab que el Parlament de l'Imperi serà convocat per dins de mólts poes cies, per que el nòu ordenament tingui força de llei i no de simple decret. En general, es diu (Basler Nachrichten), que el fi de la lleva serà incloure en el treball d'afers militars tots els que per un o altre motiu no realitzaven cap treball per la guerra. Aquesta mida constitueix una empresa extraordinariament profunda en la vida privada de totes les classes de la nació.

«En principi aquesta movilització s' ha de fer voluntariament; no obstant, s'han pres algunes mides coercitives, que no seràn aplicades a les dònes, a les quals sols s'empeny a substituir els homes mobilitzats

«L'execució de tot aquest plan està sotsmesa a una nova oficina creada fa poc, sota les ordres del general Groewer, que gaudeix d'una reputació de primer ordre com a organitzador assistit del doctor Sorge, director de les grans fàbriques Gruson, de Magdebourg.

«Algunes sub-seccions funcionaràn adreçades unes o l'adquisició de materies primes, les altres a la mà d'obra, i de altres per l'alimentació popular.

«Tot caràcter burocràtic desapareixerà d'aquestes organitzacions que seràn instal·lades segons patrons comercials en tot l'Imperi, i revisades per inspectors tècnics i potser per delegats de les societats obreres que viatjaràn continuament.

«Els alumnes de les escoles superiors seràn destinats a la fabricació de municions, i les escoles seràn tancades. Tots els homes i dones des del 1ò als 60 anys, seràn sotsmesos a tot el treball que puguin donar de si, segons la seva educació i especials capacitats.

«El problema de l'alimentació serà resolt per la creació de tres classes: la primera comprendrà els que facin un treball manual o intel·lectual absorvent, i rebràn tots els estimulants, greixos i viandes.

«La segona, compendrà els que treballen menys temps i menys intensament, i el menjar serà segons l'esforç.

«La tercera compendrà els que no realitzin un treball d'importancia nacional dels quals s'ocuparán ben poc les oficines.

«Com a premi a aquest enorme esforç exigit al poble es dóna entenent que serà permesa la discussió pública sobre els fins de la guerra; se fà limitada la censura als secrets puraments militars; serà atenuat l'estat de siti, suprimit el dret d'arrestar la gent per fins de policía merament, etc.

«En general la premsa alemanya ha donat mólt bona acullida a aquesta nova reglamentació. La premsa de l'extrema esquerra no amaga, no obstant, els séus temors, i el *Berliner Tageblatt* demana la unificació de classes.

«L'espectacle és realment estimulant i ha despertat un cert enterniment, no pel dolor alemany, sinó per la seva fermesa, traduit en esperit d'emulació en els països enemics, deixant entreveure un desig de que quelcom semblant sigui fet entre ells: i quelcom és el desig. ¡Tantes audacies hem vist, i tants d'esforços admirat en la meravella èpica d'aquests dos anys de guerra!

«*Le Temps*, *Le Telegramme* i molts d'altres diaris francesos diuen el mateix.

«La dictadura Groever, la lleva en massa i totes les mesures del mateix genre signifiquen que a Berlin han previst per al 1917 un poderós esforç dels al·liats. Amb això s'alimenten les esperances que tenim. Amb això es caracteritza el caràcter decisiu dels combats que es preparen«.

«I havent recordat abans tota la ventatja que Alemanya amb les seves previsions portava als al·liats, afegeixen:

«Amb això es veu també la gravetat dels deures que s'imposen a la nostra coalició.»

«Aquests deures no rebràn perfecte compliment fins que tinguem conciencia neta de totes les pesades dificultats que s'han de vèncer. Es agradós i fàcil de dir: «Alemanya ha recorregut a mitjans extrems: això vol dir que se sent perduda». Diguem que Alemanya se sent amenaçada, més no triomfem prematurament. L'esforç suprem que li és demanat—i al qual s'unirà l'Austria—serà donat per dos pobles fets a la guerra. Mes aquests dos pobles, no ho oblidem, representen una massa de 120 mil·lions d'habitants. Alemanya, qui porta el jòc, ha provat les seves qualitats brutals d'organització. Es cert que la dictadura produirà un resultat positiu. Es cert que per anul·lar aquest èxit—i per fer-ne sortir sa victoria decisiva haurem de fer nosaltres i els nostres al·liats, un esforç igual, i que tots els recursos siguin utilitzats plenament amb el fi que perseguim a la vista amb una direcció previsora, enérgica i tenaç.»

«Mesures consemblants han d'ésser acollides no sols amb l'admiració que comporta el desplegament de la perfecció cívica europea, sinó amb l'esperança que, adoptades per tots els beligerants tan universals galvanitzacions, s'accelerarà la fi de la guerra».

L'Emperador Francesc Jusep I

Ja sabeu que se morí dia 22 de novembre passat, devers les nou de la nit.

Nat día 18 d'agost de l'any 1830, l' any 1848 per obdicació des seu oncle l'Emperador Ferrán I i renuncia de son pare, puja an el Soli Imperial comensant a reinar. Ungría no el vol regonèixer i s'hi proclama una república dia 14 d'abril de 1849. Carles Albert de Sardenya i del Piamont li declara la guerra per pendre-li la Llombardía i Venecia dia 12 de mars de 1849, però En Francesc Jusep el derrota a Novara i fa ses paus amb En Victor Manuel, que reb sa corona de son pare (Carles Albert) que la renuncià d'empegueït per sa seua derrota. Llavò En Francesc Jusep se tira demunt sa República d'Ungría, ajudat de 100 000 russos que el Tzar li envià, i la safalca, apoderantse d'aquell reine i an es mateix temps se rendeix a ell Venecia. L'anys 1851 i 1852 lleva sa constitució que dia 4 de mars de 1849 havía donada a Austria, restablint es poder absolut, recobrant dins Alemania gran part de s'influencia i preponderancia que Austria hi havía tengda abans de 1848. Va a Berlin i referma ses bones relacions amb el Rei de Prussia; se casa l'any 1854, amb la princesa Elisabet Amelia Eugenia de Baviera; celebra amb la Santa Seu un Concordat, confiant an es Bisbes s'inspecció de s'ensenyansa pública i censura des periòdics. Intervé come mediador en sa guerra d'orient de Turquía, Inglaterra i França contra Russia (any 1854) i aquesta accepta sa pau que En Francesc Jusep proposa en es bel·ligerants. Victor Manuel, fent-li costat En Napoleon III, dia 21 d'abril de 1859, declara sa guerra a l'Austria i dia 3 de maig le hi declara En Naleòn mateix, que s'entrega a Italia amb un gros exèrcit i amb tots es revolucionaris italians venç a Montebello, Palestro, Magenta, Marignan i Solferino ets austriacs, i dia 12 de juriol (1859) fa ses paus amb En Fracesc Jusep, el qual s'hagué d'afluixar de tota la Llombardía, firmant es tractat de Zurich dia 12 de novembre. A les hores concedí grans franquicies an es seus diferents Estats, logrant aixi consolidar es seu Imperi; pero l'any 1864 Prussia li mou guerra i el derrota a sa batalla de Sadowa, i té que haver de firmar es tracta de pau de Praga i afluixar-se de Venecia, que passa an es novell Reine d' Italia. Amb això En Francesc Jusep romangué en pau, que la sabé aprofitar per millorar la cosa dins es seus Estats; l'any 1878 celebra amb Prussia es tractat de Berlin que li permetè ocupar la Boznia i Herzegovina; l'any 1880 se fa pública la Triple Aliansa ofensiva i defensiva d'Austria, Alemania i Italia, que resulta molt ventajosa per Austria, que progresa ferm en agricultura, industria i comerç i preponderancia política dins Europa.

Molt mal sortat fonc l'Emperador Francesc Jusep dins sa seua familia. L'any 1853 un assassí a Viena l'envest de cop descuit i li clava un punyal an es clotell, que per poc el mata. Fan Emperador de Meixic es seu germà Maximilià i l'any 1867 s'alsa una revolució i le hi fusellen. Es seu fill únic, el príncep Rodolf l'any 1889 acaba sa vida d'una manera tràgica i misteriosa a Meyerling; l'any 1897 una cunyada seua mor cremada an es foc des *Bazar de la Caridat* de París. L'any 1898 un italià li mata a Ginebra l'emperatriu Elisabet Amelia Eugenia. Dia 28 de juny de 1914 ets anarquistes li assassinen s'Arxiduc Francesc Ferràn, nebot seu, declarat hereu de la Corona; i, havent se comprovat sa part que Servia tengué en tal assassinat i resistintse Servia a donar sa satisfacció que Austria cregué necessária, Austria declarà sa guerra a Servia i esclatà sa guerra europea, que negú més que Deu sab com acabarà.

L'Emperador Francesc Jusep sempre se distingí com un católic fervoròs. Això no vol dir que fés sempre bé totes ses coses, perque ja se sab que tots som de terra i terretjam; pero ell se demostrà sempre dispost a favor de l'Esglesia i de sa Relligió. Sens dubte per això sa masonería, fia de Satanàs, no el pogué sofrir mai i li va fer tot es mal que va porer. Sa guerra que Italia declarà a l'Austria ès evident que fou obra de sa masonería. Si, s'historia ho dirà ben clar i llampant que molts d'ets entreversos, sutrocs i sobams que trobà l'Emperador Francesc Jusep, los hi moguè sa masonería, los hi ocasionaren ets inimics de sa Relligió perque el veien tan adherit a l'Esglesia i católic de cor.

En certa ocasió feu aqueixes significatives declaracions:

«Quants es meus uis, en pensar en totes ses coses que m'han succeïdes durant sa meua llarga vida, s'umplen de llàgrimes, me'n vaig dins sa capella del palau a cercar conort i agombol. I mai en som sortit sensa; sempre Deu m'ha abocat es bàlsem de la seua divina consolació i m'ha closes ses ferides que sa desgracia ha ubertes dins sa meua ànima. La fe de Deu es s'àncora segura, que mai deixa naufregar es que no l'abandonen. Ella consola es creent i li aida a suportar amb paciencia i conformansa ses miseries i soscaires d'aqueixa vida. Es per mi un gros conort es sebre que sa major part des coranta milions de súbdits que tenc pensen i obren com jo mateix».

Un Emperador que parlava i obrava aixi, no ès gens estrany que ets inimics de sa Relligió el duguessen cuantra i el calumniassen i li llevassen sa pell tot quant poríen i s'esperit revolucionari li fés una guerra a mort. Hi ha que tenir això en compte per judicar l'Emperador Francesc Jusep i es seu llarguíssim reinat de xeixanta vuit anys.

¡L'Emperador Francesc Jusep! ¡Que el Bon Jesús l'haja trobat en estament de gracia! i, si encara estigués entretengut an el Purgatori, ¡que el trega i l'admeta a l'etern de la Santa Gloria! Al cel lo vegem. Amèn.

L'Emperador novell d'Austria

L'Emperador Francesc Jusep no deixa cap fii viu ni fiis des seus fiis; s'hereu es un fii d'un nebot, que nom Carles Francesc Jusep, i corre ara 29 anys; ja té edat per governar. Era general.

Ha pres possessori de s'Imperi tot d'una confirmant es Ministeris d'Austria i Ungria i d'ets altres Estats, i ha donat un Manifest a tots es seus súbdits, fent un gros elogi de l'Emperador mort, que reiná 68 anys; parla de sa gran maror que passa l'Imperi d'Austria amb motiu de sa guerra i de sa bogeria des contraris seus que s'han passat p'es cap d'afonar-lo; diu que ell se fa tot una cosa amb so seu poble, dispost a lluitar fins a conseguir una pau victoriosa, que espera des seu valent exércit i des patriotisme de totes ses nacions que componen s'Imperi que Deu li ha posat dins ses mans. Demana a Deu que li ajudi i declara que farà tot quant puga per abreviar es sacrificis que fa s'Imperi i conseguir ben aviat es benefici de sa pau, i que velfarà sempre per sa llibertat des seus súbdits i p'es benestar de tots es pobles que el tenen per Emperador.

Que Deu li ajudi i li assistesca i l'illumini per governar sempre així com pertany. Amèn.

En Juan des fabiolet (1)

Això era i no era un matrimoni serverí que tenien tres fiis: En Pere, En Pau i En Juan.

Posseien un pomeral grandiós i duien ses pomes a vendre a tots es pobles veinats.

Un dia En Pere alsa es cap i diu a son pare i sa mare:

—Voleu que duga una somada de pomes a vendre a Manacor?

—I du-le-hi! diu son pare.

En Pere carrega de pomes una somera, i ja s'espitxa cap a Manacor, ben peus alts i amb tot es coratge del mon de treure molts de tupins d'aquella somada

Camina caminaràs, com fonc davant ses cases de *Poca-farina*, una de ses possessions de mès anomenada de tot es terme, li compareix una jaieta que menava un infantó per sa mà i diu an En Pere:

—¡Qualque coseta per amor de Deu, ¡o jovenet!

—¿Per amor de Deu, m'heu dit? s'exclama En Pere. ¡Ara ès hora d'amor de Deu! ¡Ja en posareu un tros dins s'olla!

—¡Maldament només siga una poma, o jovenet! diu sa jaieta. ¡Mira que fa vint i quatre hores que no hem tastadeta sa gracia de Deu ni jo ni aqueix angelet que men per sa mà!

—¡Deu vos fassa bé qui pot! diu En Pere.

I pega singlada a sa somera, i ben atacat cap a Manacor, deixant en banda aquella doneta i s'infantó que menava.

En Pere arriba a Manacor, se presenta a sa plassa, descarrega ses pomes, que com eren d'allò més bufarell i feien mengera, s'hi abocaren una partida de dones amb paneres, i amb un instant les hagué venudes totes, i ben cares.

En Pere, més gojós que un ca amb un os i sa bossa ben plena de diners, pega bot dalt sa somera i ¡cap a veure es serverins manca gent!

Arriba a So'n Servera, s'entrega acaseua, son parei sa mare li surten a l'encuantra, los conta lo bé que ha venunudes ses pomes; pero. com obri sa bossa per entregar-los es diners que havía fets de sa venuda, no hi troba més que carbons.

Com aquell al·lot veu allò, romangué fret, sensa paraula, tot estafarillat.

I tanta sort que son pare va compendre que no hu feia de polissonada i que no era que s'hagués amagats o jugats es diners, sinó que havía tenguda aquella desgracia.

Com En Pau veu això, s'exclama:

—Res, mon pare! Si hu voleu, demà hi aniré jo; i, que'm tirin d'una passa, si no venc amb sos diners. ¡Com som Pau que negú los me fa seuvatges!

Son pare hi consentí, i lo endemà dematinet En Pau carrega sa somera de pomes, i cap a Manacor són ses feines!

Camina caminaràs amb sa somera devant devant, devertint-la desiara amb un bon venable, que aquell animal se'n anava de d'allà tan atacat com poria.

Com fou passat St. Llorens des Cardessar, que pujava sa *Costa de sa sa Blanquera*, li compareix aquella mateixa jaieta que havía comparegut an En Pere es dia abans, i també menava s'infantó per sa mà, i ja escomet En Pau amb aquestes:

—¡Qualque coseta per amor de Deu! o jovenet!

—¡A una altra porta en donen dos! diu En Pau. Qui vol menjar, que fassa feina, com en faig jo! ¡No vui malcriar panxes vergonyants!

—¡Maldament només mos donasses una poma o jovenet! diu sa jaia que fa més de vint i quatre hores que ni jo ni aquest infantó hem tastada sa gracia de Deu!

¡No m'insulteu pus, diu En Pau, si no voleu que vos arramb aqueix venable que duc per sa somera!

Sa jaieta devant tals ofertes se decantà d'En Pau, que segui endevant amb sa somera, arruixant-la atabuixant-la de casta granada.

Al punt fonc a Manacor, se presenta a sa plassa; i, com ses pomes que duia eren d'allò més recolat i que valien uis per mirar i una oloreta que deixaven anar d'allò d'allò, s'hi abocaren una partida de cridades amb paneres, i les se prengueren de ses mans totes quantes pomes tenia En Pau, que los ho feu pagar ben salades aprofitant-se de s'ocasió.

Allà haurieu vist un homo tot satisfet devant sa gran doblerada que havía feta de ses pomes. Omplí sa bossa, pega bot dalt sa somera i de d'allà cap a veure es serverins.

Arriba a ca-seua, son pare i sa mare i En Pere li surten a l'encuantra a veure com li havía dit an En Pau, que los ho contà tot fil per randa; però, com obri sa bossa per entregar es diners que havía fets de ses pomes, es diners que hi hagué fonc una grapada de cagaions de mè.

Ni si li haguesen pegada una arcabussada a crema roba an En Pau, no se'n sería duita una aculada com aquella de trobar-se amb tal recapte dins sa bossa.

Perdé ses colors i el mèn de vista, s'hagué d'asseure, i llavò rompé en plors de rabia. Son pare i sa mare no sabien que dir-hi, i En Pere que deia amb ell mateix petit petit:

—¡A idò! ¡Ell se pensava sebre'n més que no jo! Fort! més se'n mereix!

Son pare sa mare se giren an En Juan, i li diuen:

—¡Hala, Juan, s'hi vas tu! ¡Veiam si faràs es joc d'aqueis dos!

—Si m'ho manau, e'hi aniré! diu En Juan.

—T'ho man! diu son pare.

—Idò au! diu s'al·lot.

Se'n van a cuïr-li ses pomes, li carreguen sa somera, la se passa devant i ¡cap a Manacor ben acanalat!

Camina caminaràs, com fonc devant So'n Peretó, aquella possessió tan bufarella entre St. Llorens i Manacor, li compareix aquella mateixa jaieta amb s'infantó que havía comparegut an En Pere i En Pau, i ja li eufloca aquesta:

—¡O jovenet, fiil meu dols! ¡qualque coseta per amor de Deu per mi i aquest infantó, que fa més de vint i quatre hores que no hem tastadeta la gracia de Deu!

—¡Tammateix! s'exclama En Juàn. ¿I com vos aguantau encara?

—¡Perque el bon Jesús e'hu vol, fiet meu dols! diu sa jaieta.

—Res, diu En Juanet. Diners ni pa no vos ne puc donar; però de pomes preniu-ne tantes en volgueu.

Aquella jaieta només en prenía una per ella i una per s'infantó; però En Juan digué:

—¿I deis que fa més de vint i quatre hores que no heu tastada la gracia de Deu i no més preniu una poma per hom? ¿Que mos sortireu un poc beneita a poc poc?

I en sa mateixa seguida que deia això, posà dins sa falda de sa jaieta mitja dotzena de pomes per ella i mitja per s'infantó, i pomes totes com es dos punys, i *marineres* i *danieles*, ses millors que duia.

Aquell jaieta no en volía tantes, però En Juan les hi feu prendre a la forsa, i llavò ella se posa mà a butxaca i se treu un fabiolet, i el dona an En Juan, dient-li:

—¡Jas aqueix fabiolet! En veure't gens apurat, sone'l! i tota sa gent que el sentirà, vulga no vulga, se posarà a ballar com un pern de rifa, i ballarà tot es temps que tu el sonaràs.

—Si que me feis un bon present! diu En Juanet.

Pren aquell instrument, en dona mil gracies a sa jaieta, i segui de d'allà cap a Manacor.

Con pujava es *Coll de So'n Mas*, passat sa *pleta des Rafal*, troba un cadirer; que també se'n anava a Manacor a fer mercat, i se'n venía carregat d'un grandiós viatge de cadires, corda des de boa, enganxades unes amb altres p'es barrarons i li vengué s'idea de provar si es fabiolet de sa jaieta tenia s'habilidat que aquesta havía dit.

El se du a sa boca, se posa a sonar *ti-tu ti! tu-ti! ti-tu-ti! tutu!* i allà haurieu vist aquell cadirer botar i saltar com un cabrit, balla qui te balla com un trompitxo, i cadira per aquí i cadira per allà, i al punt tot allò anà cadires.

—¡Recent coranta-mil-raccions de nius buits! deia aquell homonet. ¡Mai me toc xesta si sé que m'ha agafat! Però ¿d'on dimoni me surt aquesta ballera que tenc! ¡Com som homo que no'm puc aturar!

Com En Juanet veu allò, se lleva es fabiolet de sa boca i el s'amaga; i a l'acte s'acabà sa ballera des cadirer.

En Juan s'hi arramba i li aida a replegar ses cadires, les hi torna compondre demunt es cap, i tots dos seguiren de d'allà cap a Manacor; però En Juanet feia mès via i li pren molta de ventatge.

Com fonc an *es Pia*, devers sa *Figuera de tothom*, ja a la vista de Manacor, topa un vidrier que duia dalt es cap una grandiosa canastra de vidre: bòtils, flascos, setrins, setrieres, tassons, tasses.

An En Juan li vé s'idea de tornar provar si aquell fabiolet tenía s'habilidat que havía dit sa jaieta; el se treu, el se du a sa boca, el sona; i a l'acte aquell pobre vidrier ja ès partit a ballar com un desesperat, i bots i xecalines i cabrioles, i tot eren bòtils i flascos i setrieres, i setrins, i tassons i tasses que volaven per la dreta i per l'esquerra i de tots vents.

I es pobre vidrier ¡fiastomíes i pussetes i asperges p'es colzos! i crits i remeulos, com veia aquella destrossa de tot es pertret que duia.

—Però ¿que dimoni pot esser assò que m'ha agafat? deia ell. ¿A on me vé ara aquesta ballera rabiosa que me sent per tot el còs? ¿Què dimoni pot esser assò? ¡Re-cent-mil-carretades de lo que no dic!

Aquí En Juan, veient que així mateix havía fet un poc llarc, s'atura de sonar, s'amaga es fabiolet i aida an es vidrier a replegar sa trinca que havía feta i posar-la dins sa canastra.

Es vidrier encara le hi agraí perque ¡ses derreres que tengué que fos estat En Juan sa causa de tot allò! i tots dos plegats seguíren cap a Manacor, conversa tirada, com si res fos estat.

Dissapte qui vé veurem, si Deu ho vol i Maria, com li anà an En Juan devers Manacor amb so vendre-hi sa somada de pomes.

JORDI DES RECÓ.

(1) La'm conta Na Rafela Llodrana, Calona, de So'n Servera.

Noticies de sa guerra

Arribades dia 24

—Ets austro-alemanys han presa la ciutat de Craiova (Rumanía), que los servirà de base per apoderar-se de la Valaquia.

—Es diari de Roma *Corriere della Sera* publica una carta d'Atenes que diu que vagen alerta ets italians a fiar-se massa de ses noticies que los arriben de Grecia, les que deixen passar ets *aliats* apoderats indignament des telegraf i des correu, perque en realidat s'immensa majoría des grecs són contraris de sa guerra, fins i tot es qui segueixen En Ventzelos. Diu aqueixa carta que lo que fan ets *aliats* a Grecia no pot donar cap bon resultat, i afegeix que qualsevol que pass vuit dies a Atenes, se convencerà de sa gran popularidat del Rei, puis tothom està per ell. I acaba aqueixa carta dient que això ès sa vertadera situació de Grecia i no lo que diuen ses Agencies Havas i Reuter, venudes an ets *aliats*.

—Un *avió* o *voladora* francesa passà part demunt Aderndorf, ciutat alemanya, hi amollà una bomba i caigué dalt dos soldats francesos que hi havía presoners. ¡Vaja quina fantasía!

—De Roma escriuen que hi ha que posar en corantena totes ses noticies que venguen d'allà que atribuesquen an el Papa actituts favorables o contraries a cap de ses nacions en guerra, perque no són més que raigs de mentides, escampades aposta per comprometre la Santa Seu, com ho ès allò que feren córrer de que el Papa havía protestat de sa restauració que Alemania i Austria han feta de s'independencia de Polonia.

—Es novell Emperador d'Austria s'anomenarà Carles VIII.

—En el Mar Egeu, devers Grecia, se'n ès anat a fons es vapor *Britanic*, no saben si per una mina o per un torpell: servía d'hospital; era de 47.000 tenellades. Se salvaren 1.108 persones, perdent-se'n 50.

Arribades dia 25

—Ses Potencies *aliades* demanaren an es Govern del Rei de Grecia que los entregàs 34 bateries, 140 ametralladores, 40.000 fusells i altre pertret de guerra; però es Govern ha dit que no los vol entregar res d'això. Se'n necessita poca d'alatxa per demanar coses d'aquestes.

—A Alemania s'ès publicada sa llei des *Servici auxiliar nacional*, obligatori per tots ets alemanys de 16 anys fins a 60. Aqueix *servici* se refereix a ses industries i empreses que afecten a sa guerra, i ha de durar just es temps que hi haja guerra.

—A ses Corts de França aqueis dies hi hagué un escàndol fenomenal, que va moure es diputat Mr. Brison contra sa guerra, protestant de que França cridi ja sa quinta de l'any 1918, dient que ès Govern no té dret de dur a la mort sa jovintut francesa. Costà molt de fer lo callar, perque quant li cridaven perque callàs, ell cridava més fort.

—Ets *aliats* acusen ets alemanys d'haver un submarí d'aqueis tirat a

fons es grandiós vapor inglès *Britanic*, que servía d'hospital. Ets alemanys diuen que es submarins tenen orde de respetar es navilis-hospitals; ara lo que s'ès donat el cas de vapors transports de tropes anar desfressats de vapors-hospitals per enganar es submarins, i poría esser que el *Britanic* fos un d'aqueis, ja que crida s'atenció que dugués més de dos mil presoners.

—Telegrafien de Ginebra (Suïssa) que ets austro-alemanys amb sa presa de Grayova an es rumans s'han fetes seues docentes milles quadrades de sa terra millor des pla de Rumanía, lo millor que hi ha per blat. Aquesta ciutat ès es creuer d'importants víes fèrrees i de ses carreteres de Valaquia.

Arribades dia 26

—Ets austro-alemanys han preses an es rumans ses ciutats d'Arsova i Turu. A sa vorera dreta de Dobrutja es búlgars feren recular es russos.

—En Filipesco, un diputat rumà que, quant estava Rumanía a punt de declarar sa guerra a Austria, digué que responnía de que Russia sa posaría amb tot es seu poder an es costat de Rumanía, devant es gros fracàs de Rumanía, casi desemperada de tot de ses Potencies aliades, s'ha pegat un tir, i se'n ès anat a l'altre mon baix de tan feresta responsabilidat.

—An el Somme i a Verdun hi ha molta de calma, entre alemanys i francesos i inglesos. Es temps favoreix poc, gracies a Deu, per fer guerra i molt cansadets que ja comensen a estarne uns i altres; tot hi afig a fer es a. . . . . *blanc* de sa calma.

—Telegrafien de St. Sebastià que es nàufregs arribats aqueis dies an es port de Pasajes són des vapor noruec *Trin* que un submarí alemany tirà a fons devora ses costes franceses dia 22. Abans de tirar-le hi donà temps a sa tripulació de sortir des vapor i posar-se dins ses llanxes salva vides. Aquells mariners navegaren cap a terra mentres es seu navili se'n anava an es sol de la mar. Passa per allà amb això un vapor espanyol, de nom *Asturias*, i es submarí l'atura i diu an es Capità a on devers trobarà sa tripulació des *Trin*. Es vapor *Asturias* feu sa seua vía, i aglapí aquella tripulació i la se'n dugué an es port de *Pasajes*. I diu es Capità de *Asturias* que es Capità des submarí per molt si té vint anys; encara té sa cara lletosa. ¡El dimoni són aqueis alemanxs per fer guerra! ¡Desgraciat des qui los ha d'haguantar ses teses! Per part nostra ¡que los ho aguant Pilat!

—Per no haver de tenir cap fregada ses tropes gregues lleals an el Re i ses insurrectes que segueixen En Venizelos, han compost que aquestes capllevin devers Macedonia i aquelles dins l'antiga Grecia. Macedonia ès lo que guanyà Grecia en sa guerra des Balkans contra Turquia.

—Diuen que el Papa ha cridat a RomaSa Eminencia el Cardenal Mercier, Arquebisbe de Malines i Primat de Bèlgica.

Arribades dia 27

—A França han privat es gas acetilé perque han mester es carbur per fer municions. Es cosa de treure es biaixos.

—A Londres ets obrers han alsada una una gran protesta contra sa carestía des queviures amb motiu de sa guerra. ¡Quina passada! ¡I noltros que mos pensàvem que a Inglaterra negú la poría estrényer de passos!

—Arriben noticies de París sobre s' escàndol que es Diputat socialista Mr. Brison mogué dins ses Corts d'allà sobre es cridar sa quinta de 1918. Digué que que es poble francés mena por a sa guerra; acusà es polítics francesos de tan responsables de sa guerra com ets alemanys; negà autoridat an es Govern per enviar es jovent de França a la mort. Ets altres Diputats li mogueren un escàndol, el privaren de parlar, i a les hores En Bison digué: Aquestes Corts són tan indignes com ses d'Alemania. Hi—ha diaris francesos que demanen que es Govern foragiti de França aqueix Brison.

—A Cardiff (Inglaterra) s'altre dia feren una manifestació pública demanant sa pau: sa policía la va disoldre, i ara en volen fer una altra.

—A París han privat de vendre sucre refinat per que la gent no fassa tant de llait i hi haja més moraduixos per fer guerra.

—Es diari inglès *Daily Mail* diu que es bloqueig que Inglaterra ha posat per mar a Alemania no deixant-hi dur res, fa més mal a Inglaterra que a Alemania, i que per lo mateix s'ès mester mudar de proceïr en se direcció de ses coses de mar i que les dirigesca una persona més intesa que no Mr. Balfour, Ministre de Marina inglès.

—Arriben noves de Xina de que sa cosa se posa molt malament allà p'es francesos; sa gent xinenca los prenen en vençó.

—De Basilea (Suïssa) telegrafien que Turquía té 150.000 homos a punt per enviar contra Rumanía.

—D'Hollanda venen noticies de que un submarí afonà es grandiós vapor *Britanic* perque, en lloc de dur malalts come vapor-hospital que deien que era i come tal se presentava, duia tropes ingleses a Salònica.

—Es General Mackensen ha passat el riu Danubi, esbroncant per dins Rumanía, i tant se pot donar ses mans amb En Falkenhayn que ocupa sa regió rumana de Craiova, com tirarse demunt Bukarest, sa capital des rumans.

—Es diari inglès *The Times* diu que mentres inglesos i francesos no tenguen artillería superior a s'artillería alemanya, no hi ha que pensar amb sa victoria definitiva. ¡Cap com aquesta! ¡I noltros que, de tant de sentir-ho dir an ets *aliats*, havíem arribat a creure s'artillería francesa i inglesa era no ja *superior*, sino re-de-re-superior a s'alemanya! ¡Anau ara a fiar-vos-ne de periòdics i revellers *aliats*!

—Ell telegrafien de Ginebra (Suïssa que En Mackensen s'ès fet 20 kilome) tres Rumanía endins, i es seu exèrcit ja se toca amb so d'En Falkenhayn, també austro alemany. ¡Pobre Rumanía! ¡Ja li hauría valgut més no aficars'hi en tal guerra.

—S'Almirall francès en nom de ses Potencies *aliades* ha demanat an es Govern del Rei de Grecia tot es material d'artillería per dia 1 de desembre i tot s'altre material de guerra per dia 15. Es Govern de Grecia no vol donar res de tot això. Ara vorem que faràn a Grecia ses Potencies *aliades* dia 1 i dia 15 de desembre.

Arribades dia 28

—Es rumans de la Bukovina han escrit a Viena jurant fidelidat a l'Emperador d'Austria, de qui volen esser súbdits i de negú pus.

—Telegrafien de Suïssa que Alemania té ja DOCENTS CINQUANTA SUBMARINS. ¡Quines comendacions p'ets *aliats*!

—D'Hollanda telegrafien que es submarí mercant *Deutschland* vé de Nort-Amèrica amb 560 tonellades de nikel, 105 de cautxú, 3 de crom i una de *vanadium*.

—Sa gent que trebaiven a ses mines de petroli de Rumanía se'n ès anada a Nort-Amèrica, perque ses mines que es rumans encara conserven estàn tancades causa sa guerra, i ses que ets alemanys han preses, són alemanys que hi fan sa feina i molt que s'hi afanyen.

—Ets austro-alemanys han preses ses voreres des riu Alt (Rumanía), i han derrotats es seus contraris an es sector de Pulga i han romput es front inimic devers Figwir, arribant a Aleixandría, a on havía pres redòs s'exèrcit rumà, que li taiaren sa retirada, agafant-li 1.200 homos, 27 camions (carros grossos), carregats de pertret de guerra, i 800 barques carregades també, dins ses colzades que fa el Danubi. Entre Orsova i Rustchunk agafaren 6 vapors i 80 remolcadors, tots carregats de bon comert.

—Es diaris inglesos estàn retgirats devant ses eixides que es navilis de guerra alemanys fan desiara per ses costes d'Inglaterra, i diuen que es bloquetx el pateix més Inglaterra que no Alemania.

—Tota sa línea des riu Alt (Rumanía) ès caiguda en poder d'alemanys i austriacs.

—Devers Monastir (Servia) ets aliats se'o han duita una bona derrota; han fet fetxida amb so volr, atacar de Trassanova fins a Alsovo.

Arribades dia 29

Es Ministre d'Hisenda de Rumania, veient que ets austro-alemanys les fan ses pessigoies tan endins, ha cridats ets industrials de petroli, acordant fer mal-bé els pous de tal mineral per que ets alemanys no se'n pugen aprofitar.

—Diuen de París que dins es més de setembre ets alemanys han afonats cent navilis, que sumaven 151.729 tonellades. D'aqueis navilis 58 eren inglesos, 33 neutrals i ets altres francesos.

—Alemanys, austriacs, bulgars i turcs ja ocupen deu mil kilometres quadrats de Rumania; i, com sa resistencia que es rumans oposen ès magre, se calcula que aviat Rumania haurá desaparegut des mapa. ¡Vaja quin porro! ¡pobres rumans!

—Diumenge avespre un estol de navilis de guerra alemanys i s'acostaren a ses costes d'Inglaterra; tiraren a fons un vapor pescador armat; trobaren diferents navilis neutrals; los regonegueren, i los deixaren passar. Se'n tornaren a ca-seua ets alemanys sensa haver trobat cap altre navili inimic.

—Ets zeppelins ara tornaren volar part demunt Inglaterra, amollant-hi un centenar de bombes, que feren maig per llarc.

—Es diari inglès *Daily Mail* diu que s'opinió inglesa s'extranya molt de sa facilidat amb que ets navilis de guerra alemanys s'acosten a ses costes d'Inglaterra i fan de ses seues dins el *Canal de la Mànega*, i aturen navilis neutrals i los se'n menen an es seus ports. Però, senyors diaris inglesos! ¿no havíem quedat que Inglaterra ès la *Reina de la Mar?* ¿Per que comporta això aqueixa Reina?

—Es diari inglès *Daily Telegraph* recorda que mesos enrera es Ministre de Marina inglès, Mr. Balfour, prometé an es ballles de ses víles de sa costa inglesa que es navilis inimics no s'hi tornaríen acostar; aqueixa promesa resulta fins ara ben borrera.

Arribades dia 30

—Es govern italià tracta de pagar es vapors que manllevà a particulars i es submarins los han tirats a fons; i vol treure es doblers de ses propiedats que alemanys i austriacs tenen a Italia, que los ho vendrà per això. Si llavò Alemania i Austria s'emparen de ses propiedats que italians tenen an aquells Imperis, ets *aliats* diràn que això ès un robo. I això que tracta de fer Italia ¿quin nom té?

—Es Govern de Grecia s'ès negat en rudes a entregar es pertret de guerra que ses Potencies aliades li exigeixen. Ara veurem que succeïrà.

—*The Lhimes* de Londres diu que sa situació de Rumanía és gravísima i que no té que confiar de porer-se defensar a sa línea des riu Alt, perque En Mackensen i En Falkenhayn ja n'ocupen un bon talabant.

—Telegrafien de Suïssa que moltes tropes alemanxes des front de Riga ja són a Rumanía per devertir es rumans.

—D'Hollanda venen noves que a Varsovia, capital de Polonia, reina una alegría i un entusiasme que no ès de dir per sa proclamació de s'independencia de dita nació. De manera que només són ets *aliats* que no n'estàn contents, i es quatre polacs de París i de Londres, que no són merca gaire vertadera.

—Sa prensa inglesa diu que, si Rumanía romàn desposseïda de tot, aporant-se'n completament Alemania i Austria, això no significarà es triumf d'Alemania. Idò significarà sa derrota d'Alemania i sa victoria d'ets *aliats*. ¡Així són ses victories d'aqueis revellers! ¡Deu mos ne guart de victories d'aquestes!

Noticies de Manacor

Han anomenat Registrador de la Propiedat des partit de Manacor D. Antoni Alvarez.

—

Dia 25, arribà el Germa Jesuïta Miquel Vives, que vengué per assistir a sa mare en la greu malaltía que feia estona duia aferrada i de la qual se morí dilluns després de rebuts els Sants Sagraments i sa Bendició Apostòlica. ¡Al cel la vegem. Amèn. Es seu fii se'n tornà a Tortosa a on está de Residencia.

—

Avui comensa sa novena de la Puríssima i l'han de predicar Mosen Antoni Servera i Mn. Joan Aguiló.

A la Parroquia enratjolen es bras de creuer del *Sant Cristo*. Molt bé; així se fan ses obres de profit.

—

Aquesta vegada, gracies a Deu, ha feta saó aprofitant per lo quant s'aigo no ha corregut damunt sa terra, i lo mateix ha entrat an es coster, que an es plans. Un poquet envant ès, pero qui arriba, no fa tart. Enguany pareix que s'any entra tardà. Ets abres han perdudes ses fuies tart; aquesta setmana encara hem vistes figueres amb moltes de fuies.

—

Enguany per falta de saó d'hora no será any de ferratges primerenques; ara si tan bé venia la cosa. encara n'hi poría haver de bones.

Ses faves duien bona toria i són netes de poi, ben diferent d'entrany que en tenien ferm; i això que enguany no ha fet fret. Això de ses faves renadívoles esser sanes, garrides i treure molts d'uis ès bona senya.

I també es bona p'ets altres sembrats es no tenir rovei ni du xètiga.

Ets amellers i garrovers semblen preparats per carregar-se d'un bon esplet.

Amèn que sia así si convé

¡Se fa a sebre!

1.er Que es nostro repartidor de Manacor (Antoni Fiol, Ferrer 5) té exemplars de *La Vida Devota* de St. Francesc de Sales i de *Eucologi de Difunts* de Mn. Clascar per vendre.

2.n Sa revista *Ilustració Catalana* (Administració: Mallorca, 287.—Barcelona), que fa temps que's publica, aqueix any qui vé farà una edició popular, que costarà 15 pessetes l'any, 8 pessetes el mig any i 25 cèntims un nombre tot sol. Hala idò si vos hi suscriviu

Tipo-lit. de Amengual y Muntaner--916